

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Veres Lajos ügyvéd (által képviselt) felperesnek - a dr. Paróczai Endre ügyvéd által képviselt I. rendű és II. rendű alperesek ellen, megtérítési igény érvényesítése iránt indított perében a Balassagyarmati Törvényszék 2012. május 15. napján kelt 15.P.20.865/2011/20. sorszámu, 21. sorszám alatt kiegészített ítélete ellen, az alperesek részéről 23. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság kiegészített ítéletének fellebbezéssel meg nem támadott részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja és a keresetet az I. r. alperessel szemben teljes egészében elutasítja, ezt meghaladóan helybenhagyja.

Megállapítja, hogy a le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Kimondja, hogy a fellebbezési eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a keresetében egyetemlegesen kérte kötelezni az I-II. rendű alperest 17.925.124 forint és ennek meghatározott időpontoktól számított késedelmi kamatai megfizetésére, a 190/2004. (VI. 8.) Kormányrendelet 15. § (7) bekezdése, illetve 1. számú melléklet 9. pont (1) bekezdése alapján, az I. rendű alperest mint a 2004. december 18. napján bekövetkezett közlekedési balesetet okozó gépjármű tulajdonosát, üzemeltetőjét, a II. rendű alperest mint a gépjármű vezetőjét a Ptk. 339.§ (1) bekezdés szerint.

Az alperesek a kereset jogalapját vitatták. Álláspontjuk szerint helytállási kötelezettségük nem áll fenn. A II. rendű alperest elismerte, hogy balesetet okozott, azonban mind az I., mind a II. rendű alperes vitatta, hogy a gépjármű a tulajdonát képezte, illetőleg üzemeltetője lett volna a baleset időpontjában. A kereset összecszerűségét nem vitatták.

Az elsőfokú bíróság a kiegészített ítéletében kötelezte az I-II. rendű alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 17.925.124 forintot, 7.764.211 forint után 2006. szeptember 9. napjától, 10.160.913 forint után 2007. június 1. napjától számított késedelmi kamatait, továbbá 915.000

forint perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a le nem rótt illetéket az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság az ítéletének indokolásában rámutatott arra, hogy a 2004. december 16. napján kelt, I. rendű alperes neve mint vevő és a **ZZ** Kft. mint eladó között létrejött foglaltó megnevezésű okirat tartalma szerint az adásvételi szerződés megkötését megelőző előszerződés minden lényeges tartalmi elemét tartalmazza. Megállapította, hogy ezen okiratot az I. rendű alperes aláírta, majd azt követően, másnap a gépjármű birtokba adása megtörtént. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a foglaltó megnevezésű okirattal szemben az I. rendű alperes az őt terhelő bizonyításnak nem tett eleget, a felajánlott tanúbizonyítás az okiratban foglaltak megdöntésére nem volt alkalmas. Az okiratban az I. rendű alperes feltüntetésének okára tett előadást életszerűtlennek tartotta. Megállapította, hogy a gépjármű 2004. december 17-i birtokba adásával az adásvétel fogamatba ment a **ZZ** Kft. mint eladó és I. rendű alperes neve I. rendű alperes mint vevő között, miután nem vitatott tény, hogy a vételár megfizetése tekintetében részletfizetésben állapodtak meg a felek. Az I. rendű alperes tulajdonszerzését és tulajdonjogát támasztja alá az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a II. rendű alperesnek a büntetőeljárás során tett egyértelmű vallomása is. Az elsőfokú bíróság nem fogadta el, hogy a büntetőeljárásban rendelkezésre álló vádirat mint közokirat bizonyítja az I. rendű alperes tulajdonjogát a per tárgyát képező gépjárművön, figyelemmel arra is, hogy a BM nyilvántartó adatai és a vonatkozó szerződések beszerzésén túl, a büntetőeljárás során nem került vizsgálatra, hogy a gépjármű kinek a tulajdonát képezi. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, hogy az I. rendű alperes a perbeli gépjárműnek a 2004. december 18. napján bekövetkezett közlekedési balesetkor tulajdonosa és üzembentartója volt, így a Ptk. 345. § alapján kártérítési felelőssége, továbbá a károsultaknak a kártérítést megfizető felperessel szemben a 190/2004. (VI. 8.) Kormányrendelet 15. § (7) bekezdése alapján a megtérítési kötelezettsége fennáll. Tényként állapította meg, hogy a közlekedési balesetet a II. rendű alperes okozta, így a Ptk. 339. § alapján kártérítő felelőssége fennáll. Miután a biztosítással nem rendelkező üzembentartó helyett a felperes tett eleget a kártérítési kötelezettségének, így a II. rendű alperes mint kárért felelős személy köteles megtéríteni a kifizetett kárt a felperes részére. Utalt arra az egyértelmű peradatra, mely szerint a perbeli gépjármű a baleset időpontjában kötelező felelősségbiztosítással nem rendelkezett, így biztosított személyről nem lehet szó ez esetben. Miután az összecszerűség nem volt vitatott, ezért a kereset szerint marasztalta az I-II. rendű alperest a Ptk. 334. § (2) bekezdés alapján egyetemleges fizetési kötelezettség megállapítása mellett. A kamatfizetési kötelezettség kezdő időpontját a felperesnek a károsultak felé történt teljesítési időpontjára tekintettel határozta meg.

Az első fokú kiegészített ítélet ellen az I-II. rendű alperes nyújtott be fellebbezést, melyben annak megváltoztatását, a kereset elutasítását kérték. Fellebbezésük indokaiként az eddigi előadásukat tartották fenn. Megítélésük szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítási teher tekintetében téves jogi álláspontot foglalt el, téves azon ténybeli megállapítása, hogy 2004. december 16. napján a II. rendű alperes kiválasztott egy gépjárművet, melyet „meg kívántak vásárolni”, továbbá az is téves megállapítás, hogy december 17. napján ismételten felkeresték a **ZZ** Kft-t, mely napon a gépjármű birtokba adásra került az „alpereseknek”, valamint hogy az I. rendű alperesi érdekkörben birtokba adásra került. Kiemelték, hogy a büntetőeljárásnak nem volt feladata a bűncselekménnyel érintett gépjármű tulajdonjogának tisztázása, ezért a vádirat, a büntetőítélet, illetőleg a terhelt nyilatkozata sem bír bizonyító erővel a gépjármű tulajdonjoga tekintetében. A Ptk. 117. § (2) bekezdés felhívásával rámutattak arra, hogy birtokba adás is szükséges az ingó adásvételi szerződés létrejöttéhez, melynek alapján hivatkoztak arra, hogy 2004. december 7. napján a birtokba adás a II. rendű alperes részére történt. Megítélésük szerint a 2004. december 17. napján kelt, gépjármű használatára szóló meghatalmazás is a II.

rendű alperes tulajdonjogát bizonyítja. Megítélésük szerint előszerződés jött létre a gépjármű vonatkozásában, amely előszerződés alapján a foglalót nem kizárólag a vevő, hanem harmadik személy, nevezetesen I. rendű alperes is fizethette, így a foglalóról szóló okirat szerinti I. rendű alperes általi pénzátadás nem bizonyítja azt, hogy I. rendű alperes tulajdonába került a per tárgyát képező gépjármű.

A felperes az első fokú ítélet helybenhagyását indítványozta, megalapozottsága folytán. Kiemelte, hogy a büntetőeljárásban a II. rendű alperes következetesen állította, hogy a gépjárművet az I. rendű alperes vásárolta, melytől eltérő előadást az alperesek csak nyolc év elteltével, a jelen perben, azaz azt követően tettek, hogy a gépjármű tulajdonjogának a felelősség szempontjából jelentősége lett.

A fellebbezés az alábbiak szerint részben alapos.

Fellebbezéssel nem volt támadott a kiegészített ítéletnek a marasztalást meghaladó keresetet elutasító ítéleti rendelkezése, ezért azt a másodfokú bíróság a Pp. 228. § (4) bekezdés alapján nem érintette.

A nem vitatott tényállás szerint 2004. december 18. napján bekövetkezett közlekedési balesetet a II. rendű alperes okozta az általa használt és vezetett gépjárművel. A II. rendű alperes kártérítési felelőssége így a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján a károsultak kárát megtérítő felperessel szemben, mint ahogy azt az elsőfokú bíróság megállapította és az alperesi fellebbezés érdemben nem vitatta, fennáll.

A felperes az I. rendű alperessel szembeni keresetét arra alapította, hogy a káresemény időpontjában a kárt okozó gépjármű tulajdonosa és üzembentartója az I. rendű alperes volt, így a 190/2004. (VI. 8.) Kormányrendelet 1. § b) pontja, illetve 15. § (7) bekezdése alapján kérte kötelezni I. rendű alperest a felperes által a károsultaknak kifizetett összeg és költségei megtérítésére. Ebből következően a Pp. 164. § (1) bekezdés alapján a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy a 2004. december 18. napján bekövetkezett közlekedési baleset időpontjában a kárt okozó gépjármű tulajdonosa és üzembentartója az I. rendű alperes volt. Az I. rendű alperes tulajdonosi minőségére kétséget kizáró bizonyíték nem áll rendelkezésre. A gépjármű forgalmi engedélyébe és a nyilvántartási iratokban sem az I. rendű, sem a II. rendű alperes tulajdonosként, illetőleg üzembentartóként nem szerepel. Ugyanakkor arra adatok állnak rendelkezésre, hogy a nyilvántartásban szereplő tulajdonos elidegenítette a gépjárművet és így a perbeli baleset időpontjában már nem a nyilvántartásban szereplő személy rendelkezett a gépjármű felett, azaz nem volt a tulajdonosa, üzembentartója. A büntetőeljárásban a forgalmi engedélyen, illetve a nyilvántartó hivatal megkeresésén túlmenő bizonyítás nem folyt a kárt okozó, jelen per II. rendű alperes által vezetett gépjármű tényleges tulajdonosa, illetőleg üzembentartója személyének felderítésére, tisztázására. A felperes előadását a büntetőeljárás iratai abban nem támasztották alá, hogy a jelen per II. rendű alperese a büntetőeljárásban következetes tényeloadást tett a gépjármű tulajdoni helyzetéről. A büntetőeljárás iratai szerint a nyomozati szakban a jelen per I. rendű alperese meghallgatásra nem került, a büntetőeljárás bírósági tárgyalásán a jelen per I. rendű alperesét tanúként idézték, azonban mentességi jogával élt, és így tanúvallomást nem tett. A jelen per II. rendű alperese mint a büntetőeljárás vádlottja a büntető tárgyaláson kizárólag azt nyilatkozta, hogy a gépjárművet az édesanyja vásárolta, és ő maga használta. Ezt meghaladó nyilatkozatot nem tett, figyelemmel arra is, hogy kérdés sem volt a gépjármű tulajdonjoga, üzembentartója körében. A II. rendű alperes e nyilatkozata azonban ellentétben áll a nyomozati iratok 153. oldalán fellelhető, 2004. december 18. napján kelt jelentésbe foglalt nyilatkozatával, amely szerint 2004. december 16. napján vette meg az autót és 17-én hozta el, kettő napot vezetett azt. E nyilatkozatában saját személyére vonatkozóan állítja a vételt, a vevő személyét,

illetőleg a használatot. A büntetőeljárás iratai alapján tény az is, hogy a gépjármű lefoglalásának megszüntetését követően a gépjárművet a II. rendű alperesnek adták ki 2005. évben. Az elsőfokú bíróság az ítéletének indokolásában - az előbb kifejtettekre is figyelemmel - helytállóan utalt arra, hogy a vádirat, mint közokirat nem bizonyítja a gépjármű tulajdonjogát. Mindezek alapján tekintettel arra, hogy a büntető eljárásban nem volt releváns a kárt okozó gépjármű tulajdonosa, üzembentartója személyének megállapítása, ezért a büntetőeljárás adatai alapján a Pp. 4.§ (1) és (2) bekezdésben foglaltakra is figyelemmel a perbeli balesetet okozó gépjármű tulajdonosának, üzembentartójának személye nem volt egyértelműen megállapítható. Tekintettel a büntetőeljárás és a jelen eljárás tárgyának különbözőségére, nem volt annak akadálya, hogy a jelen peres eljárásban tett alperesi nyilatkozatok figyelembe vételével a felperest terhelő bizonyítási teherre tekintettel kerüljenek a Pp. 206. § (1) bekezdése alapján a rendelkezésre álló bizonyítékok értékelésre.

2004. évre vonatkozóan sem az I., sem a II. rendű alperes mint vevő tekintetében okirat a gépjármű adásvételéről nem áll rendelkezésre. A fellebbezési tárgyaláson felmutatott okirat - függetlenül attól, hogy hiányos tartalmú, és kétoldalú szerveződéses tartalom ellenére csak az egyik fél aláírását tartalmazza - a Pp. 235. § (1) bekezdés alapján nem volt értékelhető. A felmutatott okirattal az alpereseknek már korábban rendelkezniük kellett, és arra elfogadható magyarázatot, hogy miért csak az első fokú ítélet meghozatalát követően lelték fel, és csatolták, nem adtak, így az alperesek által a fellebbezési tárgyaláson felmutatott bizonyítékot a bizonyítékok köréből a másodfokú bíróság kirekesztette.

Okirati bizonyíték kizárólag egy foglalkozóként átadott összegekről áll rendelkezésre, azonban a jelen eljárásban mind az I., mind a II. rendű alperes következetesen állította, hogy gépjármű vételi szándéka a II. rendű alperesnek volt, a II. rendű alperes kívánt gépjárművet vásárolni az autókereskedő **ZZ** Kft-től. Az első fokú eljárásban meghallgatott tanúk, így a II. rendű alperes testvére, illetve az érdektelennek tekinthető másik tanú vallomása szerint is gépjármű vételi szándéka, szerződési akarata a II. rendű alperesnek volt. Az autókereskedőtől, a **ZZ** Kft-től nyilatkozat nem áll rendelkezésre. A korábbi peres eljárásban, amelyet a felperes a **ZZ** Kft. ellen indított a **ZZ** Kft-nek csak a fizetési meghagyás elleni ellentmondása áll rendelkezésre, amely érdemi nyilatkozat és tényelődás nélküli védekezés, és ezen túlmenően egyéb érdemi, a gépjármű tulajdonjogára, illetőleg a gépjármű üzembentartójának személyére vonatkozó konkrét tényadatot, egyéb bizonyítékot nem szolgáltatott. Ennek alapján a Pp. 4. § (1) bekezdésére is figyelemmel a **ZZ** Kft. ellen indított perben hozott ítélet, illetőleg az abban foglaltak nem voltak alkalmasak a jelen perben az I. és II. rendű alperes tanúvallomásokkal alátámasztott nyilatkozatának megcáfolására.

A jelen peres eljárásban mind az alperesek személyes nyilatkozata, mind a tanúvallomások alapján az volt megállapítható, hogy a II. rendű alperes volt az, aki gépjárművet kívánt vásárolni, a gépjármű vételárát, illetve az okiratba rögzített foglaltó összegét is a II. rendű alperes saját vagyonából adta át az autókereskedő cégnek, és az a 2004. december 17. napján kelt „meghatalmazás” megnevezésű okirattal is alátámasztotta a gépjármű a II. rendű alperes birtokába került, és a II. rendű alperes volt az, aki a birtokba vételt követő két nap múlva bekövetkező balesetig használta a gépjárművet. Mindezen bizonyítékokra tekintettel - egyéb bizonyíték hiányában - az alperesek ellenkérelme szerinti előszerződés létrejötte nem volt megállapítható. Az az alperesek személyes nyilatkozatai alapján is arra volt következtetés vonható, hogy a II. rendű alperes vételi szándékát kinyilvánította az autókereskedő felé, akire az adatok szerint a korábbi tulajdonos eladás céljából rábízta a gépjárművet. A II. rendű alperes saját vagyonából adta a foglaltó összegét, illetőleg további részletet a vételárhoz, és ezt követően a jármű a II. rendű alperes részére került átadásra, a II. rendű alperes részéről került birtokba vételre a balesetet megelőzően a gépjármű. Mindezek alapján a Ptk. 117. § (2) bekezdésére is figyelemmel, a Ptk. 365. § (1) bekezdés szerinti adásvételi

szerződés létrejött megállapítható, amely adásvételi szerződés nem az I. rendű, hanem a II. rendű alperessel mint vevővel jött létre. A másodfokú bíróság kiemeli, hogy szóban is létrejöhetett az adásvételi szerződés, az ingó adásvételi szerződés megkötéséhez írásbeliség nem volt szükséges. A foglalóról szóló okirattal szemben rendelkezésre álló egyéb bizonyítékok, a foglalóról szóló okirat hiányosságaira is figyelemmel, a II. rendű alperes vételi, adásvételi szerződési akaratát támasztották alá. Mindezek alapján nem bizonyított, hogy a baleset időpontjában az I. rendű alperes volt a gépjármű tulajdonosa és üzemeltetője. Mindezek alapján a felperes I. rendű alperessel szemben a 190/2004. (VI. 8.) Kormányrendelet alapján érvényesített regressz igénye nem megalapozott.

A fentebb kifejtettek alapján a II. rendű alperes helytállási kötelezettsége az elsőfokú bíróság által felhívott Ptk. 339. § (1) bekezdésén túlmenően, a 190/2004. (VI. 8.) Kormányrendelet 15. § (7) bekezdése alapján is fennáll, miután a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján - a fentebb kifejtettek szerint - tényként megállapítható, hogy a baleset időpontjában a kárt okozó gépjármű tulajdonosa és üzemeltetője a II. rendű alperes volt.

A másodfokú bíróság utal arra, hogy bár mind az I., mind a II. rendű alperes fellebbezést terjesztett elő, és mind az I., mind a II. rendű alperes fellebbezési kérelme a kereset elutasítására irányult, azonban a fellebbezés indokaiként előterjesztettekben a II. rendű alperesre vonatkozóan a kereset jogalapja és az ítéleti döntés megalapozottságának érdemi vitatása nem történt meg.

Mindezek kifejtése mellett a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság kiegészített ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében fellebbezett rendelkezésében részben megváltoztatta és a keresetet az I. rendű alperessel szemben teljes egészében elutasította, míg ezt meghaladóan az ítéletet helybenhagyta.

Az alperesek fellebbezése részben volt alapos, ezért a Pp. 81. § (1) bekezdés alapján a másodfokú bíróság akként határozott, hogy a peres felek a fellebbezési eljárásban felmerült költségeiket maguk viselik, figyelemmel arra is, hogy az alpereseket ugyanazon ügyvéd képviselte, és sem az alperesi, sem a felperesi oldalon többletköltséget nem okozott, hogy a kereset mely alaperessel szemben, milyen jogalapon került előterjesztésre.

Az alperesek teljes személyes költségmentességben részesültek, ezért a le nem rótt fellebbezési illetéket az 1990. évi XCIII. törvény 73. § (4) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdés és 14. § alapján az állam viseli.

Budapest, 2013. január 24.

Dr. Németh László sk.
a tanács elnöke
. Merőtey Anikó sk.. Molnár Ágnes sk.
előadó bíró bíró

A kiadmány hitelélül:

ódi Zsuzsanna
írnök